



TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayı :3
25 Mart 2008

İçindekiler

Çin'de Gelişmeler
ABD ile İlişkiler
AB ile İlişkiler
Diğer Ülkelerle İlişkiler
Türkiye'deki Kamu ve
Özel Kuruluşların
Çalışmaları

Çin'e 5 süper
bakanlık geliyor

Çin'de yönetim
değişmedi...

Yuan 2008'de değer
kazanacak...

ULUSLARARASI KURUMLARDA VE TÜRKİYE'DE ÇİN BAĞLANTILI GELİŞMELER

1980'ler itibariyle komünist sistemin kapalı yapısından açık piyasa ekonomisine geçişiyle hızlı bir büyüme sürecine giren Çin, uluslararası ticaret sistemine entegrasyonu sürecinde önemli bir basamak olan 2001 yılı Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyeliğiyle de tüm dünyanın dikkatlerini üzerine çekmiştir. Çin'in DTÖ üyeliği, dünya ekonomileri için büyük bir fırsat olmasının yanı sıra bazı tehditleri de beraberinde getirmesi, devletleri ve ilgili kurumları bu ülkeye yönelik bazı stratejiler oluşturmaya yöneltmiştir. Bu bültende, Çin'deki gelişmeler başta olmak üzere, çeşitli devlet ve kurumların Çin üzerine yaptıkları çalışma ve faaliyetler ele alınmıştır.

I. Çin'de Gelişmeler:

a. Ekonomi ve Politika

Çin, yönetimi daha etkin hale getirmek için beş süper bakanlık kurma kararı aldı. Süper bakanlıklar Sanayi ve Enformasyon, İnsan Kaynakları ve Sosyal Güvenlik, Çevre, Bayındırlık ve İskan ve Ulaştırma Bakanlıkları olarak belirlendi. Öte yandan, devletin enerji sektöründeki yönetimini güçlendirmek amacıyla Çin Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonu bünyesinde Bakanlıklar Arası Koordinatörlük ve Ulusal Enerji Komisyonu kurulması kararlaştırıldı.¹

11. Çin Ulusal Halk Meclisi toplantısında, Hu Jintao yeniden devlet başkanlığına, Wen Jiabao ise yeniden başbakanlığa seçildi.²

Çin Başbakanı Jiabao'un Ulusal Halk Kongresi'nde ekonominin aşırı ısınması ve enflasyon riskindeki artışa bağlı olarak yeni önlemlerin tartışılacağından söz etmesi, son 11 yılın en yüksek enflasyonuna karşı Çin Merkez Bankası'nın faiz artışlarını sürdürebileceği ihtimalini gündeme getiriyor. Çin'in faiz hadlerini artırmayı sürdürmesi, 2009 yılı baharında dolar-yuan paritesinin 6,39 yuana dahi görebileceği beklentisini güçlendirmiş durumda. Temmuz 2005'te döviz kuru sistemini değiştirdiğinden bu yana dolar karşısında %16 değer kazanmış olan yuan, 2007 sonunda ise euroya karşı %8 değer kaybetmişti.

2008'de ise euro-yuan paritesinin, 2007 sonundaki 10,9309 yuan seviyesinden, %15 değer artışı ile, 9,5 yuana gelmesi beklenmekte. Dolar-yuan paritesi ise 7,10 yuan seviyelerinden işlem görmekte ve 2008 yılı içinde 7 yuan çitasının kırılmasına kesin gözüyle bakılıyor. 262 milyar dolarla 2007'de yeni bir rekora imza atan Çin'in dış ticaret fazlasının azaltılabilmesi için, başta ABD Hazine Bakanı Paulson ve ECB Başkanı Trichet olmak üzere, ABD'li ve AB'li yetkililerin yuanın değer kazanımının sürmesi yönünde baskıyı arttıracakları ifade edilmekte.³

Çin'in büyümesine dikkat

Dünyanın önde gelen merkez bankaları açısından en sıkıntılı konu, küresel boyutta enflasyon baskısı sürerken, küresel finans piyasalarındaki türbülansı bitirmek adına, politika faizlerini ne kadar indirebilecekleri. FED New York'un Başkanı ve FED Başkan Yardımcısı Geithner orta vadede enflasyonun görünümü riske girmediği ve uzun vadede çekirdek enflasyonda yukarı yönde bir kıpırdama gözlenmediği müddetçe sorun olmadığına işaret ediyor. O halde, dünya merkez bankalarının faiz indirimlerini daha rahat bir ortamda gerçekleştirmelerinin öncelikli koşulu küresel fiyat artışı baskısının hafiflemesi. Dünya emtia fiyatlarının bir miktar gevşemesi ise, Çin ekonomisinin yavaşlamasına bağlı gözüküyor. Yani, herkes ABD'de resesyon riskini konuşurken, Çin hızla büyümeye ve dünyadan emtia satın almaya devam ettiği müddetçe, enflasyon riski azalmayacak ve giderek dünya merkez bankalarının hareket alanı kısıllanacak.

Dünya emtia fiyatları, petrol, altın, tarımsal ürünler ve metaller fiyat rekorlarına bir türlü doymadığından, önde gelen uluslararası finans kurumları yatırımcılarına emtia üreticisi firmaların hisse senetlerini önermeyi sürdürmekte. Küresel yatırımcılar ise, dünyanın önde gelen emtia üreticilerinin hisse senetlerine yatırım yapmak yerine, uluslararası emtia borsalarında vadeli emtia kontratlarıyla oynamayı tercih ediyor gözüküyorlar. Önümüzdeki iki ay, her hangi bir uluslararası finans kurumundan bir iflas haberi patlamaz ve hisse senedi piyasalarına dönüş başlar ise, emtia fiyatlarında bir miktar gevşeme gözlenebilir. Ancak, Çin yavaşlamadığı müddetçe, bazı ekonomiler için 'stagflasyon' (enflasyonla ekonomik durgunluğun bir arada olması) riski artarak sürecek.⁴

Mark Leonard'ın 'What Does China Think' kitabı

Büyük bir kısmı Amerikan bonolarına bağlı 1 trilyon ABD Doları'nın üzerinde döviz rezervleri ile ABD ekonomistleri ile siyasetçilerinin uykularını kaçıran Çin'de sistem nasıl dönüyor? Geçen yüzyılın 'kaba' komünist ideolojisi mi bütün bu muazzam ekonomik ve siyasi uyanışı gerçekleştirdi? Oraya da 'Batı'da demokrasi diye bilinen' sistem ve düşünce tarzı mı yerleşti? Kapitalizm, her anlamda bayrağını, Çin'in bütün burçlarına dikti mi? Bunlar ve bunlara benzeyen pek çok sorunun yanıtı için, İngiliz yazar Mark Leonard'ın 'What Does China Think' adlı kitabını eşsiz titizlikte bir araştırma.

Mark Leonard'ın, Çin'deki değişim hızını tarif edebilmek için verdiği tek bir örnek bile yetiyor anlamamıza: Matbaalarda en sık basılan şeylerden Şanghay haritası, çünkü her iki haftada bir, yeni ve revize edilmiş baskısı yapılıyor. Ve yine Leonard'ın işaret ettiği üzere, 'Avrupa'nın 200 yıl süren tarımdan modern sanayiye geçiş sürecini, 30 yıl gibi bir sürede gerçekleştiren Çinliler', dünyada çimentonun %40'ını, kömürünün % 40'ını, çeliğinin %30'unu, toplam enerjisinin de %12'sini kullanarak, hızla kalkınıyor ve tabii güçleniyor.

Leonard kitabında, yalnız başına bir şey ifade etmeyen "yeni sağ" ve "yeni sol" gibi kavramların Çin Halk Cumhuriyeti'nde neleri temsil ettiğini de ilginç biçimde anlatıyor. Leonard'ın izlenimlerinden ve verdiği çarpıcı örneklerden, aslında Çin'de tek bir ideoloji, tek bir ekonomik sistem, tek bir siyasi düzen olmadığını, farklı ihtiyaçlar ve farklı bölgeler söz konusu

olduğunda, birbirinden çok farklı "cosmos"ların bir arada yaşadığını öğreniyoruz.

Leonard, Çin'in bölgesel ihtiyaçlara uygun ve ekonominin büyümesi ile ulusal zenginliğin artırılması noktasında, her bölgede her birimde farklı sistemlerden oluşan, piyasa ekonomisini dışlamayan ama ülke çapında da tam anlamı ile uygulamaktan kaçınan, farklı bölgelerde farklı üretim ve vergi biçimlerine öncelik tanıyan bir "sistemler dizini" ile çalıştığını aktarıyor.

Uluslararası ekonomik ilişkilerde ise, Çin Halk Cumhuriyeti'nin, son derece akıllı ve "rakip devler"i endişeye sevkeden Afrika hamlesini ayrıntıları ile anlatan Leonard, bu ülkenin petrol ve başka doğal zenginliklerin değerlendirilmesi anlamında Afrika'da yaptığı yatırımları, kurduğu bağlantıları da irdeliyor.

Çinliler 2007 yılında Hu Jintao'nun girişimi ile yatırım teşvikleri, vergi kolaylıkları ve muazzam altyapı yatırımlarının birleşiminden oluşan bir "ekonomik bölge uygulamasını" başlatmışlardı. Afrika'da, bakır madeninin kalbi olan Zambia'da, konuşlandırılan bu özel ekonomik bölge uluslararası deniz ticaret yollarına akıllı bağlantılar sağlayıcı altyapı hamleleri ile destekleniyor. Bu bölgelerin ikincisi Mauritius'a kuruluyor ve bu şekilde, Çin ile Libya'dan Zimbabwe'ye kadar uzanan bir ekonomik işbirliği bölgesinin imkanları ile Çin'in çıkarları akıllı biçimde buluşturuluyor.

Söz konusu alanın ve ilişkilerin son derece zekice kullanılması, Hint Okyanusu ve Güney Asya üzerinden akıllara durgunluk verici bir "ekonomik-mühendislik" örneği olan küresel köprü anlamına geliyor. Çin'in bu küresel hamlesine karşılık, rakipleri civar bölgelerde, kendilerinin bile hala anlamakta güçlük çektikleri barbarca, askeri, sığ emperyalizm kokan maceralarla vakit geçiriyorlar.^{5,6}

Çin askeri bütçesini artırdı

Çin bu yıl askeri bütçesini %18 oranında artırarak 417,8 milyar yuana (yaklaşık 59 milyar dolar) çıkaracağını açıkladı. Rakamlar, Çin Halk Kongresi'nin 5 Mart'taki yıllık toplantısı öncesinde açıklandı.

Ancak Amerikalı uzmanlar, Çin ordusuna ayrılan bütçenin açıklananın en az iki-üç katı olduğuna inanıyorlar. ABD, Çin'i askeri harcamalarında yeterince şeffaf olmamakla eleştiriyor.

Çin Halk Kongresi sözcülerinden Jiang Enzhu, yeni bütçenin maaş ve petrol fiyatlarındaki artışı karşılayacak şekilde tespit edildiğini söyledi. Sözcü, bütçe içinde silah alımları için ayrılan miktarın büyük olmadığını belirtti, "Çin, savunmada kalmayı öngören bir askeri siyaset izlemektedir" dedi.

Sözcü, gayri safi milli hasılayla kıyaslandığında Çin'in savunmaya Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Fransa ve Rusya'dan daha az para harcadığını kaydetti.⁷

b. Enflasyon ve Para Politikası

Çin enflasyonu rekor kırdı: TÜFE %8,7 artarak son 12 yıldaki en yüksek artışı gösterdi.

Çin Ulusal İstatistik Bürosu'nun verilerine göre, enflasyon aylık olarak son 12 yıldaki en yüksek artışını gösterirken Şubat ayında yıllık bazda da %8,7 artış kaydetti.

Son aylık enflasyon rekoru, %8,9'la Mayıs 1996'da gerçekleşmişti. TÜFE, 1992 ve 1996 yılları arasında yıllık %14,11'lik ortalamayla artmıştı. Şubat ayındaki enflasyon, Bank of China'nın tahminlerinin üzerinde gerçekleşti. Banka tarafından daha önce yapılan açıklamada, Şubat ayı enflasyonu için %8,3 tahmininde bulunulmuştu.

Ulusal İstatistik Bürosu Başekonomisti Yao Cinyüen, yüksek enflasyonun esas olarak, gıda fiyatlarındaki artış ve ülkede son aylarda yaşanan kar felaketinden kaynaklandığını belirtti. Çin'de gıda fiyatları, Şubat ayında %23,3, domuz eti fiyatı %63,4 ve sebze fiyatları %46 artarak TÜFE'deki artışa %80 oranında katkı yaptı.⁸

Çin'de ÜFE Şubatta % 6,6 arttı

Çin'de, Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) şubat ayında geçen yılın aynı dönemine göre % 6,6 arttı. Ulusal İstatistik Bürosu'nun yaptığı açıklamada, ürünlerin fabrika çıkışı maliyetini gösteren ÜFE Ocak ayına göre ise %6,1 artış gösterilerek, bunun son üç yıldaki en yüksek artış oranı olduğuna işaret edildi. Ham petrol fiyatı ise Şubat ayında geçen yıla göre %37,5, Ocak ayında %29,9, Kasım ayında da %22,6 arttı. Çin'de hammadde, petrol ve enerji fiyatları bir önceki yıla göre %9,7 artış gösterdi.⁹

Çin'deki enflasyon, yuan mağduru küresel ticaret için fırsat olacak...

Küresel ticarete son bir kaç yıldır ucuz para birimi sayesinde kimilerine göre haksız rekabet avantajı üzerinden her yıl 80 milyar dolar artan ve 2007'de 262 milyar dolara ulaşan dış ticaret fazlası sağlayan Çin, şimdi ABD'den Avrupa'ya kadar birçok ekonominin yaşadığı sıkıntının aynısı ile karşı karşıya: Enflasyon. Bu durum Çin'le iş yapan birçok ekonomiyi de alarma geçirmiş durumda. En büyük endişe ise Çin'in yüksek enflasyonunu mallar yoluyla ticaret ortaklarına da bulaştırması. Yani "enflasyon ithalatı".

Ancak dünyanın en ünlü Çin uzmanlarından Nicholas Lardy'ye göre Çin'deki enflasyon diğer ekonomiler için gerçek bir fırsata dönüşebilir. Lardy'e göre Çin'in enflasyon sorunu önümüzdeki dönemde küresel ticarete tam anlamıyla bir "dengeleyici unsur" etkisi yaratacak. Tüketici fiyatlarındaki aşırı yükselişlerin yuanın değerlendirilmesini zorunlu kılacağını söyleyen Lardy, böylece şu ana kadar uluslararası ticaret arenasında düşük yuan yüzünden rekabet avantajını kaybeden ekonomiler için yeni bir fırsat doğabileceğini söylüyor.

Lardy'ye göre, Çin'in yarattığı asıl enflasyon riski kendi içindeki enflasyondan değil petrol ve demir cevheri gibi emtia ürünlerine olan yüksek talebinden kaynaklanıyor. "Ancak önümüzdeki 2-3 yıl içinde Çin ekonomisinde gözle görülür bir yavaşlama bekliyorum, dolayısıyla ülkenin emtiaya olan talebinde de bir azalma söz konusu olacak. Bu da Çin'in emtia fiyatları üzerindeki yukarı yönlü etkisini azaltacak." diyen Lardy, Çin'in ithalatındaki düşüşün küresel ekonomi içinde yavaşlama etkisi yaratacağı

yönünde uyarıda bulunmadan edemiyor.

Lardy'e göre 2009 Çin finans sektörü için zor bir dönemin başlangıcı olabilir. Bankacılık sektörü tarafından sanayi kesimine verilen kredilerde ciddi artışlar var, Çin ihracatında ise sert bir yavaşlama bekleniyor. Son yıllarda roket hızıyla giden sanayi sektörünün önünde kârında düşüşler yaşayacağı bir dönem var. Kâr kayıpları, borçluların aldıkları kredilerin geri ödemelerinde sorunlar yaşamalarına neden olabilir. Bu da özellikle 2009'dan sonra Çin finans sektörü üzerinden dolaylı yoldan baskı yaratabilir. Öte yandan Lardy'ye göre önümüzdeki dönemde yabancı piyasalarda Çinli devlet fonları tarafından yapılan satın almaların çoğu büyük yatırım bankaları tarafından aracılık edilen portföy yatırımları olacak. Lardy, önümüzdeki dönemde Çinli devlet fonları tarafından belli başlı bir kaç alım görülebileceğini ancak asıl yatırımın portföy yatırımları şeklinde olmaya devam edeceğini, yani yatırım bankaları gibi üçüncü kişilerin aracılık ettiği yatırımların daha fazla ön plana geçeceğini savunuyor.¹⁰

II. ABD ile İlişkiler

Çin Başbakan Yardımcısı Wang Qishan, ABD ticaret temsilcisi Susan Schwab'la yaptığı görüşmede ticari korumacılığın ne Çin'in, ne de ABD'nin yararına olduğuna işaret ederek, Çin ve ABD'nin ortaklaşa çaba gösterip çok taraflı ticaret sistemini koruması ve güçlendirmesi gerektiğini belirtti. Çin hükümetinin Doha Turu Görüşmeleri'ne büyük önem verdiğine ifade eden Wang Qishan, görüşmelerin başarıyla sonuçlanıp sonuçlanmamasının, dünya ekonomisinin devamlı büyümesi ve dünya ticaretinin sağlıklı gelişmesini ilgilendirdiğini, istikrarlı bir uluslararası ortama ihtiyaç duyan Çin'in görüşmelerde yapıcı rol oynamaya devam edeceğini vurguladı. Schwab ise, Çin'in Doha Turu Görüşmeleri'nde oynadığı role önem verdiklerini ve Çin'le birlikte görüşmelerin başarıyla sonuçlanmasını sağlamaya hazır olduklarını söyledi.¹¹

ABD Ticaret Ofisi, Çin'deki ABD uyruklu finansal bilgi hizmeti tedarikçilerine ayrımcı muamele yapılması konusunda DTÖ'den anlaşmazlıkların çözümü mekanizmasını başlatmasını talep etti. Çin yönetmeliğine göre yabancı uyruklu finansal bilgi hizmeti tedarikçileri Çin'de ancak hükümetin belirlediği dağıtımıcılar aracılığı ile hizmet verebilmekteler. Bununla birlikte hükümetin belirlediği dağıtımıcıların yerli tedarikçilerle yakın ilişki içinde olmaları bu dağıtımıcılarla yabancı tedarikçiler arasında çıkar çatışmasına yol açmaktadır. ABD Ticaret Ofisi yaptığı açıklamada bu durumun Çin'in DTÖ taahhütleri ile çelişkide olduğu için DTÖ'ye başvurduklarını belirtti.¹² AB de aynı sorun nedeniyle DTÖ'ye başvurdu.¹³

III. AB ile İlişkiler

Amerika'nın John Hopkins Üniversitesi'nden akademisyenler tarafından yapılan araştırmalar sonucu yayınlanan yeni bir kitap küreselleşmenin galibinin Avrupalılar olduğunu ortaya koyuyor. Küreselleşme ithalatı ucuzlatırken enflasyonun ve faiz oranlarının da düşük seyretmesini sağladı. Çin ve Hindistan ile ilgili yaygaraya rağmen 2000 ve 2006 arasında AB'nin

“Çin ve ABD, çok taraflı ticaret sistemini ortaklaşa korumalı”

ABD, Çin'in Amerikan uyruklu finansal bilgi hizmeti tedarikçilerine ayrımcı muamelesini DTÖ'ye taşıdı...

Küreselleşme, Batı ve Çin

**Çin işadamları
AB'yi tarifeleri
sınırlamaya
çağırıyor.**

dünya ihracatındaki payı hafif bir artış gösterdi. Dahası, Çin ihracatının üçte ikisi yabancı marka taşıyor ki bunların önemli bir kısmı Avrupa markası. “Made in China” damgası Çin firmaları için büyük kazançlar anlamına gelmiyor. Küreselleşmeyi savunan bir konuşmasında Avrupa Ticaret Komisyonu Mandelson California Üniversitesi'nin çalışmalarından alıntı yaparak Amerika'da bir iPod 299 dolara satılınca karlı olan kim sorusunu sormuştu. “Bu satıştan, parçaları bir araya getiren Çin firmalarına kalan sadece 4 dolar. 160 dolar bu iPodları tasarlayan, nakleden ve perakende satışa sunan Amerikan şirketlerine gidiyor” şeklinde konuştu. Avrupa için de benzer bir tablo söz konusu.

Avrupalılar ücret rekabeti konusunda çok endişeleniyor. Araştırmacılar ise küreselleşmenin sadece ücretlerle ilgili olmadığını, önemli olanın karmaşık arz zincirlerinin her noktasında etkinliği sağlamak olduğunu belirtiyorlar.

Ayrıca, Avrupalı firmaların yabancı çalışanlarının çoğu Çin'de değil Amerika'da yaşıyor. AB ve İsviçre firmaları Amerika'da 3,5 milyon civarında işçi çalıştırıyor. Avrupa'daki iş olanaklarının yurtdışına kayma nedeniyle azaldığı doğru ama bu kayıplar ülkeden ülkeye çok farklılık gösteriyor. Örneğin Fransa'nın yurtdışına yönelme nedeniyle kaybettiği iş olanağı 2005 yılında sadece %3,4 düzeyinde kaldı ancak son zamanlarda bir fabrika kapatma dalgası baş gösteriyor. Portekiz ise iş kayıplarının dörtte birini 2003 ve 2006 yılları arasında yaşadı. Bu ülkede iş olanakları yurtdışına, en çok da yeni AB üyesi olan ülkelere kaydı.

Verilere bakıldığında küreselleşme korkusu çok abartılı gibi geliyor. Ancak politik bir dünyada veriler ancak bir yere kadar değerlendiriliyor. İtalyan üreticiler sadece 500 adet iş olanağını korumak için Çin'den gelen hava kompresörlerine on milyonlarca Euro anti-dumping vergisi talebinde bulundular. Çünkü 500 işçiye karşı vicdansız görülen bir siyasetçi bu durumu izleyen milyonlarca seçmenin oyuyla cezalandırılabilir. Aslında AB ekonomileri geçen on yılda kaybettiği işten çok daha fazla istihdam olanağı sağlayabilir ama istihdamın yaratıldığı sektörler farklılaşıyor. Amerika gibi Avrupa'da da tarım ve sanayide iş kaybı artarken hizmetler sektöründe yenileri yaratılıyor. Birçok Avrupalı bu işleri istikrarsız ve düşük ücretli görüyor. Çoğu kişi hizmetlerin geleceğin sektörü olduğuna dair fikri ciddiye almazken fabrikaları gezip Fransa'nın bir sanayi ülkesi olarak kalacağını söyleyen Başkan Sarkozy de hizmetler sektörüne karşı olan tavrı daha da alevlendirenlerden sadece birisi ¹⁴

İtalya, Almanya ve Fransa'da kurulu şirketler Çinli üreticilerin inşaat, otomobil ve tarım gibi sektörlerde kullanılan çelik bağlayıcı ya da vidayı gerçek maliyetlerinin %35-50 altında fiyatlarla sattığı iddialarında bulunarak Kasım ayında soruşturma başlatmıştı. Komisyon Çin'den yapılan ithalatta damping iddiasıyla cezalandırıcı vergi isteyen bir çok taleple uğraşırken Çinli üreticiler, Çin mallarının AB için tehdit oluşturmadığı yönünde ısrar ediyor.

Söz konusu üç ülke aynı zamanda, tüketiciye vereceği zararın üreticiye

kompresörleri, aerosoller ve lastikler üzerindeki anti-dumping vergilerine karşı olan AB Ticaret Komisyoneri Mandelson'un kararını engellemeye çalışıyor.

Çin menşeli çeşitli ürünlere karşı 100'den fazla anti-damping davası soruşturuluyor ya da önlem uygulanıyor.

Brüksel'de bulunan Hukuk bürosu Crowell & Moring uzmanları 2008 yılında ihracat hacmi 660 milyon euroya ulaşması beklenen çelik bağlayıcılarıyla ilgili davanın şu ana kadar Çin-AB arasındaki en büyük anti-damping davası olabileceğini ifade etti. Bununla birlikte, Çinli üreticiler Komisyon'un vergi uygulamayı kabul etmesi halinde Beijing'in davayı DTÖ'ye taşımasını isteyeceklerini belirtti. Komisyon'un Ağustos'ta karar vermesi bekleniyor. Çinli üreticiler Avrupalı üreticilerin daha sağlam ve pahalı vidalarda uzmanlaştığını dolayısıyla birbirinden farklı ürünlerin karşılaştırılmasının adil olmadığını öne sürüyorlar.¹⁵

IV. Diğer ülkeler ile ilişkiler

Şili ve Çin 18 Mart tarihinde Şili'nin başkenti Santiago'da hizmetler ticaretinde işbirliği müzakerelerinin altıncısını başlattı.

Söz konusu müzakerelerin ilki 2007 yılı Ocak ayında Beijing'de başlamıştı. Müzakerelerin amacı Ekim 2006 tarihinde yürürlüğe giren Şili-Çin serbest ticaret anlaşmasını hizmetler ticaretini de ekleyerek genişletmek.

Anlaşma yürürlüğe girdiği tarihten bu yana ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin gelişimine büyük katkı sağladı. Çin-Şili ticaret hacmi Çin Ticaret Bakanlığı'nın verilerine göre 2007 yılında %65 artarak 14.7 milyar dolara yükseldi. Çin anlaşmanın Güney Amerika ile geniş Asya pazarı arasında bir köprü olmasını umuyor.¹⁶

V. Türkiye'deki Kamu ve Özel Kuruluşların Çalışmaları

Çin'in başkenti Pekin'de yatırım danışmanlığı konusunda faaliyet gösteren Timelink isimli firmanın yönetici ortağı Alptekin Aydın, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nda "İzmir ile Çin Arasındaki İş Fırsatları" konulu bir bilgilendirme toplantısı yaptı. Aydın, "Türk firmalarını Çin'e davet ediyorum. Yasal olarak Çin'in iç pazarında perakendenin önü açıldı" dedi.

Çin'in tarım alanında Türkiye'den üzüm kurutma tekniğini öğrenmek istediğini belirten Aydın, pamuk toplama konusunda otomasyona ulaşmayı hedeflediklerini, bu konuda Türkiye'den bir üretici firmayla ilişkide olduklarını ifade etti. Aydın, "Zeytin ve zeytinyağında yatırımcı olmak isteyen Genetech isimli bir firma da önümüzdeki günlerde Ege Serbest Bölgesi'ne araştırma amacıyla gelecek" dedi.

Aydın, "Oto yan sanayi, konfeksiyon ve medikal alanlarında Türkiye için fazlasıyla iş fırsatı var. Ancak Çinlilerin tek isteği 'Made in China' yazısı.

Çin ve Şili hizmetler ticaretinde müzakerelere devam ediyor.

Çin'de Türk firmaları için fırsatlar çoğaldı

Türkiye için fırsat

Firmaların mallarını Çin'de üretip bu amblemi koymalarını istiyorlar" dedi.

Çin Merkez Bankası'nda 1 trilyon dolardan fazla kaynak biriktiğini hatırlatan Aydın, şöyle konuştu: "Çin hükümeti 250 milyar dolarlık kaynağı dış yatırımlara destek fonu olarak kullanmayı planladı. Ege Serbest Bölgesi'nde (ESBAŞ) 1.5, 2 yıl çalıştılar. ESBAŞ'ın ve İzmir'in o potada bulunmasına katkıda bulunduk. Çalışmalarımız sonucunda ESBAŞ en iyi yatırım bölgesi seçildi" dedi.

Mart-nisan aylarında gıda, otomotiv ve mobilya sektöründen heyetleri İzmir'e getirmeyi planladıklarını anlatan Aydın şunları söyledi: "Mobilya heyetindeki üreticilerin bir kısmı mdf ve suntalem, mutfak ve banyo mobilyalarında ortak üretim için işbirliği arayacaklar. EBSO ve İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin heyetleri en iyi şekilde ağırlayacağına inanıyorum. Ayrıca heyetle birlikte Çinli TV, gazete dergi temsilcileri de olacak."¹⁷

Çin malları Karadeniz'den geçecek Heyet Geliyor

TÜRKİYE Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, Çin ürünlerinin Karadeniz limanlarından dünyaya açılacağını söyledi.

Ordu Ticaret Borsası Binası'nda yaptığı kısa açıklamada Hisarcıklioğlu şunları söyledi: "Çin'den başlayan Tarihi İpek Yolu'nun yeniden canlandırılması açısından çok önemli Sarp Sınır Kapısı. Çin'in batısında üretilen ürünlerin, gerek demiryolu, gerekse karayolu açısından Avrupa'ya gidişinde sıkıntı vardı. Bunun geçeceği güzergahta en önemli alternatif yol, Çin-Kazakistan- Hazar- Azerbaycan- Gürcistan ve Sarp Sınır Kapısı'dır. Buradan da Çin'de üretilen bütün ürünlerin dünyaya gidiş noktası Karadeniz Limanları olacak. Sarp Sınır Kapısı'nın şu anki kapasitesinin organizasyonunu yaparak ve yeniden yapılandırarak 3 misli daha fazla arttırmış oluyoruz."¹⁸

Devlet Bakanı Aydın: Bundan sonra Çin'siz bir şey olmaz"

Çin Enformasyon Bakan Yardımcısı Vang Guoçing ile Çin'de görüşen Devlet Bakanı Mehmet Aydın, Çin ve Türkiye'nin geçmişte hep dost olduklarını hatırlatarak, "problemleri olmayan ülkelerin Orta Doğu gibi problemleri bölgelere birlikte katkı sağlamaları lazım" diye konuştu. İki ülke arasındaki basın kuruluşlarının ilişkileri yoğunlaştırmaları gerektiğini belirten Aydın, RTÜK'ün Çin'de karşılığı olan bir kuruluşla işbirliği kurması arzusunu ifade etti. Dünyanın her bölgesinde Çin ile işbirliği yapabileceklerine dikkati çeken Aydın, "10-20 yıl içinde Türkiye'ye 10-20 milyon turist beklediklerini" söyledi. "Çin ve Türkiye arasındaki ilişkilerin çok eskilere dayandığını, İstanbul'u ziyareti sırasında Topkapı Sarayı'ndaki Çin eserlerini gördüğünde de kavradığını" söyleyen Vang, "İzmir'in EXPO'yu düzenleyen ilk İslam ülkesi olmasını umduklarını" kaydetti.

İki taraf görüşmede, karşılıklı olarak daha çok basın mensubu göndermeleri gerektiğini ifade etti.¹⁹

Kaynaklar

- ¹ http://news.xinhuanet.com/english/2008-03/11/content_7766753.htm
- ² [Dünya Gazetesi, 16.03.2008](#)
- ³ [Referans Gazetesi, 08.03.2008](#)
- ⁴ [Referans Gazetesi, 08.03.2008](#)
- ⁵ [Zafer Arapkirli'nin yorumu, Dünya Gazetesi, 07.03.2008](#)
- ⁶ http://www.amazon.com/What-Does-China-Think-Leonard/dp/1586484842/ref=sr_1_1?ie=UTF8&s=books&qid=1206449157&sr=8-1
- ⁷ http://www.bbc.co.uk/turkish/news/story/2008/03/080304_china_army.shtml
- ⁸ [Dünya Gazetesi, 11.03.2008](#)
- ⁹ [Dünya Gazetesi, 10.03.2008](#)
- ¹⁰ [Referans Gazetesi, 10.03.2008](#)
- ¹¹ <http://turkish.cri.cn/281/2008/03/21/1@90120.htm>
- ¹² http://hongkong.usconsulate.gov/uscn_t_ustr_2008030301.html
- ¹³ http://ec.europa.eu/trade/issues/respectrules/dispute/pr030308_en.htm
- ¹⁴ http://www.economist.com/world/europe/displaystory.cfm?story_id=10765186
- ¹⁵ <http://www.euractiv.com/en/trade/chinese-businessmen-urge-eu-restraint-tariffs/article-170576>
- ¹⁶ http://www.bilaterals.org/article.php3?id_article=11571
- ¹⁷ <http://turkish.cri.cn/281/2008/03/04/1@89096.htm>
- ¹⁸ <http://arama.hurriyet.com.tr/arsivnews.aspx?id=8519281>
- ¹⁹ <http://www.dunyagazetesi.com.tr/haber.asp?id=4400>